

Handlingsprogram for urfolk 2005 - 2008

Den regionale arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen
Helsinki, Desember 2005

Innhold

FORORD	3
DEL I HANDLINGSPROGRAM FOR URFOLK 2005 - 2008	4
1. INNLEDNING	4
1.2 HVORFOR HANDLINGSPROGRAM?	6
1.3 GJENNOMFØRING.....	7
2. PRINSIPPIELT GRUNNLAG	9
3. MÅLSETTING	11
3.1 OVERORDNET MÅLSETTING	11
3.2 HOVEDMÅL	11
3.3 DELMÅL	11
4. GENERELLE RAMMEVILKÅR	12
4.1 INTERNASJONAL URFOLKSRETT	12
4.2 EU, NORDEN OG DET ARKTISKE SAMARBEIDET	13
4.3 BARENTSRÅDET	13
4.4 URFOLKSSAMARBEID	13
DEL II SATSINGSOMRÅDER OG TILTAK	15
5.1 INNLEDNING	15
5.2 GEOGRAFISK AVGRENSNING.....	16
5.3 SATSINGSOMRÅDER.....	16
6. ØKONOMISKE KONSEKVENSER	25
7. ORGANISERING OG REPRESENTASJON	26
DEL III URFOLKSARBEIDET I BARENTSREGIONEN	27
8.1. REGIONENS URFOLK	27
8.2. NÅVÆRENDE STATUS.....	30
8.3. URFOLKSUTREDNINGER/ UNDERSØKELSER.....	32
BILAG	33
Bevilgede midler fra norsk regionalt nivå 1995-31.12.2005.....	33
Terms of references WGIP.....	34
Barents Indigenous Peoples Office (BIPO).....	37
Retningslinjer for oppnevning av representanter til WGIP på russisk side.....	39

Deleted:

Forord

Handlingsprogram for urfolk i Barentsregionen 2005-2008 inneholder forslag til tiltak og prosjekter med en total kostnad i underkant av 30 mill NOK. Tiltakene har fokus på nenetsiske, vepsiske og samiske områder på russisk side av Barentsregionen. Programmet fremmer tiltak innen satsingsområdene helse, miljø og naturbruk, utdanning og kompetanseutvikling, tradisjonelle næringer og forretningsvirksomhet, kultur, infrastruktur samt informasjon og medievirksomhet. Dokumentet gir også en beskrivelse av mål og prinsipper som ligger til grunn for forslagene, samt situasjonen i dag med et tilbakeblikk.

Programmet fremmes av Arbeidsgruppen for urfolk og forelegges sentrale og regionale myndigheter for oppfølging og realisering.

DEL I HANDLINGSPROGRAM FOR URFOLK 2005-2008

1. Innledning

1.1 Barentssamarbeidet

Samarbeidet i The Barents Euro-Arctic *Region* BEAR ble etablert den 11. januar 1993 i Kirkenes i Norge. Her undertegnet representanter for Norge, Sverige, Finland, Russland, Island, Danmark, EU-kommisjonen og Nordisk Sameråd Kirkeneserklæringen. Denne sammen med Jubilédeklarasjonen av 2003, fastsetter rammene, strukturen og de offisielle målene for samarbeidet.

Territorielt sett omfatter samarbeidet de tre nordligste fylkene av Norge, de to nordligste län i Sverige og de tre nordligste län i Finland, samt Murmansk og Arkhangelsk Oblast, Nenets Autonome Okrug, Den Karelske og Komi Republikk i Russland. (I regionen, som er på 1 755 800 km² bor det ca. 6 000 000 innbyggere, hvorav ca. 80 000 urfolk.)

Nentsere, vepsere og samer er regionens urfolk som ved siden av lange botradisjoner og næringsmessig utnyttelse av ressursene i området siden tider før nasjonalstatenes etablering, kjennetegnes ved egne språk, egne kulturer, egne næringsmessige tradisjoner og samfunnsliv.¹ Komiene, karelere og pomorer er andre minoritetsfolk som lever i regionen og som har søkt om deltagelse i urfolkssamarbeidet.

Kirkeneserklæringen

I protokollen om samarbeid i den Euro-Arktiske Barentsregion, bekrefter utenriksministrene fra de deltagende land sin oppslutning om sine urfolks rettigheter i nord, i tråd med målsettingene i kap. 26 i urfolks Agenda 21. De fastslo sin vilje til å styrke urfolkenes samfunn i Regionen, samt til å sikre at det samarbeid som nå er innledet vil ta hensyn til urfolkenes interesser. En del av målsetningen med samarbeidet er å fremme "prosjekter som tar spesielt sikte på å bedre situasjonen for urbefolkningene i Nord".

Av erklæringen fremgår det også:

---

¹ Utfyllende beskrivelse i del III.

De berørte deltakere merker seg forslaget om å opprette en arbeidsgruppe for saker vedrørende urbefolkningen som omfatter representanter fra urbefolkningene og deres myndigheter, samt de sentrale myndigheter fra Finland, Norge, Russland og Sverige. De var enige om at arbeidsgruppen eventuelt kan vurdere å utarbeide, også på grunnlag av internasjonale kulturelle ekspedisjoner til nenetsernes område, regionalt program for restaurering og bevaring av *nenetsernes* og samenes kulturelle minnesmerker, etablering på regionalt plan av et kultursenter for nenetserne i Nenets uavhengige område, opprettelse av et tilsvarende samisk senter i byen Lovozero i fylket Murmansk samt opprettelse av en egnet regional medisinsk stiftelse.

Partene var videre enige om å utveksle informasjon om eksisterende eller foreslått lovgivning basert på urbefolkningenes posisjon i sine respektive land. I forbindelse med å sikre tilstrekkelige matvareforsyninger av høy kvalitet og på bakgrunn av de like klimatiske forholdene i Regionen, understrekes betydningen av å utveksle erfaringer og kompetanse om reindrift. Jubileumsdeklarasjonen av 2003 befester dette arbeidet ytterligere.

Jubilee-deklarasjonen 2003.

Ut ifra den generelle målsetningen for Barentssamarbeidet, om å bedre levekårene for befolkningen i regionen, understrekes det fremover at dette målet kun kan nås ved sammenhengende, fasetterte anstrengelser på flere felt som omfatter alt fra sikkerhet til ..... og urfolkenes interesser. Det fastslås videre i deklarasjonen at: vi vil videre styrke urfolkenes (samenes, nenetsernes og vepsernes) deltagelse i Barentssamarbeidet.

Den regionale arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen

Den regionale arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen er oppnevnt av Regionrådet. Gruppen ble i 1995 etablert permanent, samtidig som gruppen innehar rådgivende status overfor Regionrådet og Barentsrådet. Dette betyr at Arbeidsgruppen i tillegg til sitt opprinnelige mandat, er tillagt en særskilt politisk dimensjon innen Barentssamarbeidet.² Representantene fra Finland, Sverige og Norge foreslås av Samisk Parlamentarisk Råd for fire år. Representantene for samene, nenetserne og vepserne på russisk side velges for tre år etter forslag fra deres egne organisasjoner.³

---

² Utfyllende beskrivelse i del III.

³ Egne regler for Arbeidsgruppen – Terms of References-Appendix 2

Barents Indigenous Peoples Office (BIPO)⁴

Etableringen av et urfolkskontor **Barents Indigenous Peoples Office (BIPO)** i Murmansk, var en av de viktigste sakene man har jobbet med de siste årene. De økonomiske rammebetingelsene for denne etableringen har Sametinget i Norge stått for. Formell etablerer og prosjektansvarlig har vært Barentssekretariatet i Norge. Kontoret forvaltes av Barentssekretariatet. Lokaliteter er valgt på det tekniske universitetet (MSTU) i Murmansk.

1.2 Hvorfor handlingsprogram?

Utarbeidelse av et handlingsprogram for urfolkene i Barentsregionen fremgår av Regionrådets mandat ved oppnevning av arbeidsgruppene i 1993. Virksomheten i Barentsregionen har siden opprettelsen vist et økende behov for et samlet og helhetlig program for å bedre situasjonen og leveforholdene for urfolkene i regionen.

Foreliggende handlingsprogram erstatter Urfolkenes handlingsprogram 2000-2003, vedtatt av Arbeidsgruppen for urfolk i juni 1999. Denne retter seg mot urfolksområdene på russisk side i Barents Regionen. En felles urfolksplan for hele regionen, dvs. de samiske områdene i Sverige, Finland, Norge og Russland er det fremtidige målet.

Urfolksressurser

Det som for urfolkene i regionen er tradisjonelle historiske kulturlandskaper, arter seg for andre i regionen som uberørte villmarksområder med enorm utviklingspotensialer. Dette medfører kommunikasjonssvikt, interessekonflikter, unødige problemer og påvirker særlig levekårene for urfolkene hardt. Urfolkene står overfor vanskeligheter med hensyn til levestandard, velferdstilbud, rettigheter i omleggingsprosessen til markedsøkonomi, problemer med å opprettholde tradisjonell tilgang til naturressursene og nedgang i offentlige helse- og sosialtilbud.

Liberaliseringen av økonomien og økt ekstern tilgang til og utnyttelse av naturen og dets ressurser, medfører økt press på fornybare og ikke-fornybare verdier. Situasjonen utgjør en trussel mot urfolkens tradisjonelle næringer, kultur og samfunnsliv. Utviklingen med manglende ressurser innenfor ordinære samfunnsområder, medfører også at tradisjonelle kulturferdigheter ikke videreføres til kommende generasjoner. Samlet medfører dette en trussel mot urfolkens levekår, kultur, samfunn og fremtidige eksistens.

---

⁴ Se Appendix 3

Særskilte utfordringer

Urfolkenes situasjon medfører særskilte utfordringer for Barentssamarbeidet, noe som igjen krever særskilte tiltak og prioriteringer. Handlingsprogram for urfolk har som hensikt å bidra til å fremme urfolkens spesielle behov og interesser. Ambisjonen er at urfolkene gjennom programarbeidet selv skal legge premissene, og utforme en politikk for egen utvikling i egne bosettingsområder og lokalsamfunn i et langsiktig perspektiv.

På tross av mange vanskeligheter og problemområder, er imidlertid mulighetene i regionen mange og store. Arbeidsgruppen for urfolk vil fokusere på de positive sidene i samfunnet og gjøre bruk av de ressursene som allerede eksisterer. Befolkningen selv er Barentsregionens største ressurs. Urfolkens tradisjonelle næringsutøvelse, språk, identitet og kulturbakgrunn, i tillegg til et likeverdig samarbeid mellom ulike aktører vil danne basis for utviklingen.

På russisk side er forslagene i handlingsplanen ment å skape alternative løsninger til samene, nenetserne og vepserne i forhold til de statlige flytte- og rasjonaliseringsprosjektene som russiske myndigheter har satt i gang i Nordvest-Russland på slutten av 1990-tallet. Flyttetiltakene som har som et positivt formål å gi folk muligheter til flytte tilbake til sine hjem- og oppvekst områder, er lite tilpasset urfolkens interesser og behov. Da urfolkene vanligvis ikke er innflyttere i sine egne bosettingsområder, er det primære ønsket ikke å flytte, men at mulighetene og levekårene i lokalsamfunnet forbedres.⁵

1.3 Ansvarsområder.

Handlingsprogrammet for urfolk fremmes overfor det sentrale og regionale nivå i Barentssamarbeidet i henhold til arbeidsgruppens mandat, status og ansvarsområde. Programmet danner dermed basis for oppfølging i forbindelse med statenes satsing på ulike samarbeidstiltak overfor Nordvest-Russland, og Barentsprogrammet på regionalt nivå. Dette fordrer bred samordning av tiltak og prosjekter.

Handlingsprogram for urfolk skal ikke erstatte det øvrige samarbeidet i Barents regionen. Programmet er et supplement til det viktige arbeidet som for øvrig finner sted sentralt, regionalt og lokalt for å bedre levekårene for innbyggerne i regionen.

---

⁵ Unntaket kan være de tilfeller hvor urfolkene ble forflyttet fra sine hjem innenfor sine tradisjonelle bosettingsområder. Her vil det foreligge behov for stimuleringsiltak slik at forholdene legges til rette for at urfolkene kan flytte tilbake til sine opprinnelige boområder.

Når det gjelder arbeidet på det regionale nivå, tilligger ikke ansvaret for urfolkstiltak Arbeidsgruppen for urfolk alene. De øvrige gruppene og deltagerne i Barentsregionen har alle et ansvar for å ivareta urfolkens interesser. Dette medfører at ethvert nivå i samarbeidet skal initiere og få gjennomført urfolksprosjekter innenfor sine administrative rammer.

Virkeområder

Handlingsprogrammet innehar et geografisk nedslagsfelt hvor det foreslås samlet innsats innen bestemte urfolksområder i regionen. Selv om tiltakene er rettet mot konkrete bosettingsområder hvor urfolkene lever, omfatter virkemidlene *alle* befolkningsgrupper innen virkeområdet.

Evaluering

Effekten av programmet vil evalueres kontinuerlig. Prioritering av satsingsområder og tiltak må skje i henhold til aktuell status det enkelte år. Rapportering og beskrivelse av kommende års virksomhet skjer gjennom årsmelding og virksomhetsplan. Denne programformen gjør dokumentet til et dynamisk instrument som ivaretar nye behov, skaper oversiktighet over urfolksinnsatsen og gjør langsiktig planlegging lettere.

2. Prinsipielt grunnlag

Urfolksdimensjonen

Den urfolksmessige dimensjonen i arbeidet kan sees i et indre og et ytre perspektiv. Det indre perspektiv omfatter samarbeidet urfolkene i mellom. Urfolkenes forhold til statlige, regionale og lokale myndigheter utgjør det ytre perspektiv. Begge perspektiv må ligge til grunn og utvikles videre for at urfolksarbeidet skal lykkes.

Urfolksinnsatsen i Barentsregionen er samtidig sektorovergripende og inneholder både statlige og regionale elementer. Urfolksarbeidet kan betraktes som en tredje dimensjon i Barentssamarbeidet, i tillegg til det sentrale og regionale nivå, men kan ikke selekteres og isoleres fra disse.

Urfolksområdene i de respektive statenes distrikts- og regionalpolitikk blir ofte definert å være marginale utkantsområder, dvs. områder som majoritetsbefolkningen anser som perifere og sekundære. Fra urfolkene side blir de samme områdene imidlertid definert som urfolkssentra som det må utformes spesielle regionale og samfunnsmessige virkemidler for. Urfolkene transnasjonale karakter og samfunnsliv, representerer en betydelig utfordring i denne sammenhengen. Dette vil si at virkemiddel- og politikktutvikling som berører urfolkene, også må skje i et utenrikspolitisk perspektiv.

Urfolks rettigheter

Urfolkene kamp for rettigheter er oftest ikke annet enn en kamp for likeverdighet og aksept for å bli behandlet som alle andre folkegrupper i sine områder. Det som faller naturlig og rimelig for andre må også være like naturlig og rimelig for urfolk. Samenes, nenetsernes og vepsernes eksistens er knyttet til denne regionen og kun til denne regionen. Deres levesett, kultur og språk har historiske røtter i området og må derfor være noe av basiselementene å ta hensyn til ved planlegging av fremtidig utvikling. Negative trender i utviklingen i urfolkssamfunn må kunne takles med tiltak som korrigerer dette.

Områdene er ikke og kan i dag ikke betraktes som villmark, men må bli sett på som kulturlandskap med dertil tilhørende bosetning og aktiviteter. Gjennom alders tids bruk og bosetning har urfolkene navnsatt til minste detalj områdene elver, bekker, innsjøer, vann, hav, fjell, vidder, daler, åser og ller. Disse navnene inneholder historie og viten/kunnskap om naturen i disse områdene.

Overutnytting av ressursene er et økende problem i urfolksområder, dette gjelder både de fornybare og de ikke fornybare ressursene. For det fremtidige urfolksarbeidet i Barentsregionen er det en sentral målsetting å avklare og sikre urfolkens rettigheter til land og vann i området med tilhørende ressurser. Rettighetsspørsmålene omhandler naturgrunnet for urfolkskulturene, og er viktig for å bevare urfolksområdene for fremtidige generasjoner. Områdene må sikres et best mulig vern mot uttak av ikke-fornybare ressurser som olje, gass og bergmineraler, så lenge disse inngrep samtidig forringer vekstpotensialet for de fornybare ressursene. I tillegg til at oljeutvinning og gruvedrift er kjærkomne inntektskilder og arbeidsplasser, kan de også være en miljøtrussel. Land basert virksomhet vil måtte etableres på tradisjonell beiteområder og utvinning til havs vil måtte forekomme på tradisjonelle fiskefelter, noe som igjen vil være grobunn for konflikter.

Internasjonale foretak og store kapitalinteresser må ta utgangspunkt i de fakta foran beskrevet ved sitt engasjement og sin planlegging av ny virksomhet i disse områdene. Grunnet for urfolkens egen næringsvirksomhet og kulturutøvelse, må ikke forringes av deres aktiviteter eller planlagte handlinger. En god dialog med urfolkene og deres institusjoner vil kunne forebygge fremtidige konflikter. Lokal forvaltning og kontroll er nødvendig for å sikre befolkningen i området muligheter til selv å nytte eksisterende ressurser.

Familiers rolle i urfolkssamfunn

Slektsbånd i urfolkssamfunn er tradisjonelt veldig sterke. Handlingsprogram for urfolk vil omfatte tiltak og prosjekter som er rettet mot urfolksområder, og nest etter individet vil familier være det bærende ledd i slike samfunn. Tradisjonelt sett vil siidaer være sammensatt av nært beslektede individer og familier, hvor man har individer fra flere generasjoner fra de eldste til de yngste. Kvinnene er helt sentral i denne sammenheng og regnes ofte for å være den viktigste tradisjons- og språkbærere. De har ofte ansvaret for hjemmet og dermed også omsorg for barn, eldre og syke. Tiltak rettet mot kvinner vil derfor ha positiv virkning for hele urfolkssamfunnet. Mannens rolle er ofte knyttet til det å brødfø familien og da i form av å skaffe inntekter. Gjeter og høstingstradisjonen har medført at mannens språkdrakt vil være knyttet til ord og uttrykk som brukes herunder. Denne konstellasjonen, individ, familie, storfamilie, siida, er noen av de viktigste brikkene i overføringen av språket fra en generasjon til den neste. Et bevist språkvalg her vil være avgjørende for utvikling av morsmålet.

Formatted

3. Målsetting

3.1 Overordnet målsetting

I tråd med erklæringen fra det konstituerende møte i Barentsrådet, er den overordnede målsettingen med urfolksarbeidet vennskap og samarbeid bygd på likeverdighet, sameksistens og toleranse mellom folkene i regionen. Med grunnlag i nenetsernes, vepsernes og samenes status som folk og urfolk, skal samarbeidet skape gode helse- og levekår, sikre rettigheter og kulturell kontinuitet i fremtiden.

3.2 Hovedmål

Hovedmålsettingen med handlingsprogrammet for urfolk er at myndighetene skal legge forholdene til rette for at urfolkene selv kan bevare, sikre og videreutvikle sitt språk, sin kultur, sine næringer og samfunnsliv for fremtiden.

3.3 Delmål

- Gjennomføre urfolksåret 2005 og ta med seg erfaringene herunder i det videre arbeidet i planperioden.
- God innflytelse på saker som angår urfolkene selv og deres områder
- Sterke og sunne lokalsamfunn med arbeid, godt utviklet helse- og velferdstilbud, samt skole og utdanningstilbud
- Godt og sikret materielt grunnlag for urfolkenes kulturutøvelse
- Gode vilkår for urfolksspråkenes vekst og utvikling
- Tiltak og prosjekter som er rettet mot urfolkskvinner og familier
- Gode vilkår for å sikre, videreføre og nytte urfolkenes kunnskaper og kompetanse
- Gode vilkår for utvikling av nødvendige urfolksinstitusjoner
- Riktig informasjon utad for å øke forståelsen for urfolkenes kulturelle, økonomiske, sosiale og samfunnsmessige situasjon

4. Generelle rammevilkår

4.1 Internasjonal urfolksrett

Folkets rett til selvbestemmelse er et internasjonalt anerkjent prinsipp, som FNs medlemsland er forpliktet til å fremme og beskytte. Deler av statene i Barentsregionen er etablert på urfolkenes områder. Dette er et faktum som gjør at urfolkene som folk og gjennom alders tids bruk har krav på anerkjennelse av retten til å bestemme over egen kultur, samfunnsliv og egne områder. Derimot er situasjonen at det er forskjell på landene hva angår ratifikasjon av de forskjellige konvensjonene vedrørende urfolk og transport av disse konvensjonene til nasjonal lovgivning. Harmonisering av dette forholdet ved forpliktende samarbeidsavtaler mellom landene hva angår urfolk vil være viktige skritt fremover.

Et vellykket programarbeid er avhengig av at de generelle rammevilkårene er best mulig tilpasset urfolkene. Urfolksarbeidet i Barentsregionen må sees i sammenheng med de prosesser som pågår internasjonalt på feltet for urfolks- og minoritetsrett. Intern rett og nasjonale lover i det enkelte land må tilpasses internasjonale bestemmelser. Urfolkenes rettigheter til naturressursene som materielt grunnlag for deres kultur, står her sentralt.

Et hovedmål for ivaretagelsen av urfolkenes rettigheter er å virkeliggjøre Rio-konferansens prinsipper (UNCED 1992)⁶ og prinsippene i ILO-konvensjon nr. 169 Om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter for minoriteter i selvstendige stater av 1966, er en annen viktig internasjonal avtale som har stor betydning også for urfolk. Videre finner en FNs konvensjon for beskyttelse av biologisk mangfold av 1993 og Utkast til FN erklæring/deklarasjon om urfolks rettigheter av 1994.

Generalforsamlingen i FN, har ved å erklære 1995-2004 som internasjonalt tiår for urfolk, uttrykt vilje til å sette urfolksspørsmål på den internasjonale dagsorden og ved å erklære perioden fra 2005-14 som påfølgende internasjonal tiår for urfolk, erkjent at realisering av noe i forhold til urfolk er tidkrevende. FNs medlemsstater er via tiåret forpliktet å arbeide for å bedre urfolks livs vilkår. FN-erklæringen medfører samtidig en utfordring for urfolkene selv å gi tiåret et konkret innhold som kan gi resultater.

For statene i Barentsregionen er det en utfordring å utforme en mest mulig lik urfolkspolitikk, og hvor prinsippene om folkets rett til selvbestemmelse etterlevs. FNs urfolkstiår er en høvelig anledning for å tilstrebe slik

Deleted: En opplisting av noen av de sentrale konvensjonene herunder og noe av rammeverkene for øvrig vil følge i dette kapitlet.

⁶ Agenda 21 kap. 26 i erklæringen fra verdenskonferansen for miljø og utvikling i juni 1992.

harmonisering. I denne forbindelse er det vesentlig å påpeke at de tiltak og prosjekter som planlegges og igangsettes i området, ikke må få karakter av "misjonering" overfor urfolk, men forholdene må legges slik til rette at befolkningen *selv* i størst mulig grad er aktivt med.

4.2 EU, Norden og det Arktiske samarbeidet

Utviklingen i urfolksområdene i Barentsregionen bør også ses i et nordisk og arktisk perspektiv. Det ligger her utfordringer i å samkjøre ulike tiltak og programmer som planlegges gjennomført. De initiativ som fremmes overfor områdene via Arktisk Råd og Nordisk Ministerråd bør koordineres opp mot Barentssamarbeidet. I tillegg ligger det potensial i det programarbeidet som gjennomføres av Den europeiske union. Interreg-programmene bør utvides slik at urfolk i Russland kan delta som likeverdige parter i arbeidet.

4.3 Barentsrådet

"Kirkeneserklæringen"⁷ og den påfølgende "Jubilee-deklarasjonen 2003", dekker en rekke felter som har betydning og som setter rammer for urfolksarbeidet. Dette gjelder vern av det arktiske miljøet som et materielt grunnlag for bosetningen, prinsippene om miljø og bærekraftighet innenfor alle områder av økonomisk samarbeid og helsemessig og sosial satsing m.h.t. å bedre livskvaliteten for befolkningen på russisk side. Videre finner en vitenskapelig og teknologisk samarbeid, utdanning og forskning, infrastrukturoppbygging, kulturell og menneskelig samkvem, samt oppbygging av et bærekraftig næringsliv i Regionen.

4.4 Urfolkssamarbeid

I et indre urfolksperspektiv fordrer et vellykket programarbeid et bredt samarbeid mellom ulike aktører. Den offentlige bevegelsen Nenets folkets assosiasjon JASAVEI, Foreningen for vepsisk kultur, Offentlig Organisasjon av Samer i Murmansk Oblast (OOSMO), samt Assosiasjonen of Kola Samer(AKS), er her sentrale urfolksaktører på russisk side.

Det er samtidig viktig å koble urfolksarbeidet til det generelle arbeidet med urfolkssaker i Russland. "Association of Indigenous Peoples of the North, Siberia and Far-East of the Russian Federation" (RAIPON) er her en sentral aktør for samarbeid. Samtidig er det behov for koordinering med arbeidet som utføres i Det Arktiske miljørarbeidet (AEPS) og Arktisk Råd. Samordningen må skje på sentralt nivå.

Deleted: Lujávri og omegn same forening

Deleted: forening

Deleted: Minorities

Deleted: in

Deleted: in

⁷ Kirkeneserklæringen av 11.01.1993, samt Jubilédeklarasjon av 11.01.2003

I et fremtidig perspektiv vil styrking av "Samisk Parlamentarisk Råd," samt etablering av en samekonvensjon mellom Finland, Sverige og Norge danne grunnlag og rammer for det videre urfolksarbeidet i Barentsregionen. Et samarbeid de fire landene seg i mellom, bygget på grunnlaget i samekonvensjonen, må være en fremtidig målsetning

Urfolkene er kollektivt innstilt på å ta de forpliktelser som ligger i dette, gjennom å fremme egne initiativ overfor statene i Barentsregionen. Foreliggende programarbeid er et bidrag i denne sammenheng. For statene er det et ansvar å legge forholdene til rette for å følge opp de initiativ som fremmes fra urfolkenes side.

Deleted: i samarbeid med andre urfolk

DEL II SATSINGSOMRÅDER OG TILTAK

5.1 Innledning

På bakgrunn av del I foran, følger del II som et prioritert og konkret satsingskapittel. Prosjektene gjennomføres år for år i henhold til denne planen og i henhold til den prioritering av satsingsområder som Arbeidsgruppen for urfolk (WGIP) fremmer i sine årlige budsjettbehandlinger. Prosjektaktiviteten må hele tiden tilpasses de til enhver tid disponible budsjettmidler.

Utgangspunktet for urfolkssatsingen i BEAR er gjensidig samarbeid mellom likeverdige parter. Ambisjonen er å få til multilaterale prosjekter der flest mulig av de samarbeidende landene deltar. Leddene med vennskapskommunesamarbeide, urfolksinstitusjoner, lag, foreninger og frivillige urfolksorganisasjoner, samt offentlige folkevalgte organ, vil være viktige brikker i denne sammenheng.

Gjennom tiltaket, Barents Urfolksår 2005⁸, ønsket man å fokusere på urfolksdimensjonen i regionen som noe positivt og nyttig for alle som bebor urfolksområdene. Ved å synliggjøre urfolkssamfunn, med sine behov, interesser, tradisjoner og mangfold i kulturelle uttrykksformer, samt særegne språklige og næringsmessige variasjoner, ønsker man å bidra til å utviske noen av konfliktflatene som finnes i regionen. Bedre viten og informasjon vil danne bedre røtter og grobunn for samarbeid. Man håpet aktivitetene i løpet av året danne et godt nok grunnlag for å gjøre en avtale mellom de samarbeidende landene om tiltak rettet mot urfolk i regionen på lengre sikt.

Deleted: ofte kunne

Deleted: Håpet er at man under ministerkonferansen i Harstad i november d.å. kan under tegne en fremtidsrettet protokoll med hensyn til urfolkssatsingen i regionen.

Med et motto for året om gjensidig læring ved samarbeid var det satt opp en målsetning om a) Omsorg og ansvar for vårt felles hjemland, b) Gjensidig respekt og forståelse for hverandre, c) Tilgang og aksept for kulturell mangfold og d) Folk til folk samarbeid. Hovedbegivenhetene for året var ansett å være det politiske arbeidet som forhåpentlig ville ende opp med en form for avtale mellom de deltagende landenes ministre m.h.t. å ivareta urfolkenes interesser i fremtidig samarbeid i regionen. Agenda for dette arbeidet ble forsøkt staket ut ved åpningen som skjedde under Barents Spektakle i Kirkenes første uka i februar 2005.

⁸ Året 2005 var Urfolksåret i BEAR. Egen rapport og evaluering vil bli tilgjengelig senere.

5.2 Geografisk avgrensning

Den geografiske avgrensningen omfatter nenetsiske, vepsiske og samiske bosettingsområder på russisk side innen Barentsregionen.

5.3 Satsingsområder

5.3.1 Helse [og sosiale spørsmål](#)

Bakgrunn

Til grunn for den helsemessige satsingen i urfolksområdene på russisk side, ligger forprosjektet "Helsetjenester til Urbefolkningen i Nordvest-Russland - behovsanalyse", rapport fra Den Karelske Republikk vedrørende tuberkolose-situasjonen i Vepserområdet/ Sheltozero, samt rapporter fra aktører som Karasjok kommune og Norges Samemisjon. Såmi Ealåhus- ja Guorahallanguovddàs (SEG) i Tana har utført en utredning med tilhørende tiltaksplan vedrørende "Rusomsorg for urfolk i Nordvest-Russland"

Konklusjonen som kan trekkes er at den kurative helsetjenesten i områdene er tilfredsstillende ut fra russisk standard, men satsingen de nærmeste årene må skje på det forebyggende planet.

Det forebyggende arbeidet må baseres på den aktuelle helsemessige og sosiale situasjon i området og vektlegge det kulturelle aspektet for befolkningen. Kvinner og barns helse står sentralt i arbeidet. Helsetilbud under svangerskap, fødsel og barsel er eksempler på dette. Eldres situasjon og barns oppvekstvilkår bør også stå i fokus. Andre sentrale elementer er miljøhensyn og situasjonen på arbeidsmarkedet.

Helsetilbudene bør i tilstrekkelig grad utrustes til å takle medisinske problemer omgående, så vel som forholdsregler tas for å utvikle og å gjennomføre forebyggende medisinske programmer, med spesiell fokus på at de problemer urfolk møter ofte er et resultat av sammensatte årsaker, så som arbeidsløshet, urbanisering og endringer i tradisjonell inntektsbringende grunnlag for urfolk, tap av kulturell arv som resultat av assimileringsspress, regionale/nasjonale prosesser og endringer.

Riktig boligpolitikk med tanke på å tilfredsstillе urfolkens behov er særdeles viktig. Infrastrukturutvikling må også tilfredsstillе de behovene som ny bosetning med tilhørende aktiviteter skaper.

Mål og strategier

- Godt utbygd helsetilbud slik at lidelser raskt og effektivt kan kureres og at forebygging minimaliserer risikoen for nye tilfeller. Det bygges også opp en viss beredskap for akutte situasjoner.

Tiltak

- ⇒ flerkulturell forståelse og kompetanse innen urfolksspråkene som et viktig grunnlag for arbeid innen helse og sosial rettede fagfelt
- ⇒ forebyggende helse- og sosiale tjenester
- ⇒ kurative helsetjenester på institusjoner
- ⇒ investeringer i medisiner og sykehusutstyr og materiell
- ⇒ spesialist lege-/helsetjenester - kompetanseutvikling
- ⇒ investeringer i alderspensjonat/ eldresenter

Kostnad

De totale kostnadene skisseres til NOK 8,07 mill på 4 år. Av dette er 3.mill. beregnet på realisering av et eldresenter/-pensjonat i et av urfolksområdene, samt ca. 1 mill. til kurative tjenester i forbindelse med hindring av utbredelse av tuberkulose i de vepsiske områdene. Forebyggende rusomsorg vil være et prioritert område.

5.3.2 Miljø og naturbruk

Bakgrunn

Urfolk er tradisjonelt nært knyttet opp mot naturen og utnyttelse av ressursene. Bosettingen har vært basert på høsting av de fornybare ressursene i et område. Det eksisterer derfor nær sammenheng mellom natur, ressurser og bosetting. Urfolksområdene kan således ikke betraktes som "villmarksområder" eller uberørt natur, men bruksområder med nøye tilpasset høsting, med naturen selv som det regulerende element. Nomadismen kan sees på som en måte å tilpasse seg variasjonene ved fornybare ressurser.

Det moderne samfunn har imidlertid skapt en intens jakt og konkurranse om å utnytte både de fornybare og de ikke fornybare ressursene globalt, og særlig i urfolkenes tradisjonelle boområder. Dagens uttak av ressurser sikrer ikke lenger bosettingen i nærområdene, men opprettholder maktstrukturer som har helt andre målsetninger og behov. Oftest er kamp om makt, fritidssysler, luksus og ikke-verdiskapende aktiviteter prioritert, fremfor å dekke menneskenes primære behov som mat, klær, bolig osv.

Bevaring og sikring av, samt tilgang til urfolksområdene med dets ressurser, er med dette av avgjørende betydning for urfolkskulturene i fremtiden.

Ved forvaltningen av naturressursene er det ytterst viktig å ha i tankene at miljøet og naturen selv er basisen/grunnlaget for urfolkens kultur, sosiale og økonomiske utvikling, samt åndelige trygghet og velvære. Truslene for matvaresikkerhet og ressurstilgangen, har sammenheng med forsøpling og forurensning, ikke bærekraftig utvikling og klimaendringer, noe som også har langvarig og langtreckende betydning for helsa og folkegruppers eksistens. Urfolkene burde ha nødvendig kontroll over naturressursene som de tradisjonelt har utnyttet. Forvaltningen av ressursene bør vektlegge bærekraft som opprettholder ressurstilgangen på et optimalt nivå og på den måten bevare disse også for de fremtidige generasjoner.

Mål og strategier

- Sikre naturen og miljøet som det materielle grunnlaget for urfolkens kulturelle utvikling. Forholdene legges til rette for i størst mulig grad å tilbakeføre tapte ressursvekstområder til tradisjonell bruk.

Tiltak

- ⇒ rensing og forbedring av drikkevannskvaliteten i boområder
- ⇒ renovering og reetablering av tradisjonelle bosetningsområder
- ⇒ sikring og dokumentasjon av urfolkens tradisjonelle bruk og utnyttelse av områdene
- ⇒ kartlegging og overvåkning av miljøsituasjonen i regionen
- ⇒ rensing og restaurering av forlatte industri- og militære områder
- ⇒ rensing og sikring av atomdeponier, oljeinstallasjoner m.m.

Kostnad

Tiltakenes karakter gjør kostnadsberegning komplisert. Det tas sikte på å gjennomføre noen av tiltakene i løpet av programperioden. Beregner en foreløpig kostnadsramme på NOK 4 mill. over en 4 års periode.

Deleted: De to første punktene vil dermed kunne ha en

5.3.3 Utdanning og kompetanseutvikling

Bakgrunn

Utdanning og kompetanse er av avgjørende betydning for urfolkens fremtidige utvikling. Økte og endrede kunnskapskrav i samfunnet skaper nye utfordringer. Individuer, bedrifter, organisasjoner og hele områder stilles

overfor nye utfordringer som krever ny tenkning og andre former for planlegging og strategier. Viktig i denne sammenheng er å bygge videre på tradisjonell og lokal kunnskap.

Innsikten i og gjensidig toleranse overfor andre kulturer og systemer danner en grunnpilar. Det ligger et betydelig potensial i utveksling av kompetanse mellom kulturer og over riksgrensene. Viten om verdiskapning med grunnlag i områdets ressurser vil være viktig ved utvikling av næringer.

Utdanning er særdeles viktig for videreføring av urfolksspråkene. Gjennom forskning skapes ny kunnskap og viten, noe som igjen danner grunnlag for urfolkenes vekst og utvikling. Gode utviklede skoler og utdannings- og forskningsinstitusjoner utviklet av og for urfolkene, er nøkler i utdannings- og kompetansesammenheng.

Mål og strategier

- Legge forholdene til rette for en utvekslingsordning og gjensidig samarbeid på videregående-, høyskole- og universitetsnivå, slik at urfolkssamfunnene får anledning til å gjøre seg kjent med hverandres språk, kultur og samfunnsliv, samt tilføre hverandre viktig kompetanse for å utvikle sitt samfunn.

Tiltak

- ⇒ Årskurs i kildinsamisk i Lujävri, Revda og Murmansk
- ⇒ Språkopplæring i urfolkenes egne språkområder
- ⇒ Utgivelse av samisk nenetsisk og vepsisk skjønn- og dokumentarisk litteratur
- ⇒ Utvikling østsamisk museumskompetanse
- ⇒ Kompetanseutveksling innen reindriften
- ⇒ Utdanning av duoddjilærere
- ⇒ Besøk fra Russland til samiske videregående skoler og omvendt
- ⇒ Stipendordninger for russiske samer som ønsker å studere ved Samisk høyskole
- ⇒ Gjennomføring av forskningsprosjekter som vil gagne urfolk og samfunnet som helhet

Deleted: russiske

Kostnad

De totale kostnadene vil foreløpig bli kalkulert til NOK 2,4 mill. over programperioden.

5.3.4 Tradisjonelle næringer og forretningsvirksomhet

Bakgrunn

Utviklingen på næringslivssiden er avgjørende for en positiv utvikling over tid i urfolkssamfunn verden over. Den sentrale utfordringen er at befolkningen selv gis rammevilkår for å sikre og utvikle sitt samfunn. Det hjelper lite å bidra med midler, dersom befolkningen blir ensidig avhengig av disse uten selv å skape verdier.

Den økonomiske utviklingen i regionen burde tillate urfolk i større grad å være aktive deltagere i sikring og utvikling av sine samfunn sosialt og kulturelt. Primærnæringene reindrift, fiske, jakt og fangst, jordbruk og duoddji er grunnpilarene i urfolkenes næringsvirksomhet. Disse næringene vil igjen danne grunnlaget for utvikling av nye "moderne" næringer som turisme, handelsvirksomhet, "småindustri" ved produksjon og salg av arktisk mat, utstyr og klær m.m. En satsing på dette vil betinge god tilgang til naturen og kvalitetsmessig sikring i form av rent miljø. Verdiskapning i videreforedling av råstoff for markedsføring og salg på konsumentmarkedet, vil være en stor utfordring. Dette kan danne fremtidig grunnlag for næringsvirksomhet.

Urfolkenes største potensial i næringslivssatsingen finnes innen reindriften, i primær produksjonen av reinkjøtt og i videreforedlings- og salgsdelen. Det russiske markedet er stort og reinkjøtt er lite utnyttet som matvareråstoff. Eksport av levende rein, reinkjøtt og videreforedlede produkter til utlandet, er en annen mulighet. Også den siste tids trend med dannelsen av *Obshinaer* og herunder mer og mer privatisering av reindriftnæringen på russisk side, vil måtte vies stor oppmerksomhet ved valg av prosjekter.

Mål og strategier

- Legge forholdene til rette for næringsetableringer med grunnlag i primærnæringene reindrift, fiske, jakt og fangst, jordbruk og duoddji, samt sikre disse en utvikling som gir verdiskapning.

Tiltak

- ⇒ etablering av et næringsfond for urfolk
- ⇒ etablering av reindrifts-, jordbruks-, fiske- og fangstenheter
- ⇒ bygging og vedlikehold av slakterier, videreforedlingsanlegg og gjerdeanlegg

- ⇒ bygge opp markedsorienterte regnskaps-, markedsførings- og salgsenheter
- ⇒ støtteordninger for etableringer innen duoddji, herunder også salgs- og markedsføringsledd
- ⇒ utvikling og produksjon av mobile gjeterhytter
- ⇒ forebyggende tiltak mot sykdom hos rein

Kostnad

Kostnadene vil avhenge av hvilke etableringer som blir aktuelle. Derimot vil et årlig næringsfond på NOK 1.5 mill kunne være med på å realisere mange av de nødvendige tiltakene. Totalt innebærer dette i programperioden et behov på NOK 4,5 mill.

5.3.5 Kultur

Bakgrunn

Urfolkene i regionen har gjennom historien opplevd at deres bosetning og kultur har vært sterkt truet av ulike nasjonale, regionale og lokale tiltak. Det har sågar eksistert aktive program for å kvitte seg med urfolkens kjennemerker og kulturelle egenart. I noen av områdene har myndighetene også forflyttet urfolkene til bosettingsområder som ikke harmonerer med deres tradisjonelle livsstil.

Urfolkenes kulturer er nært knyttet til primærnæringer, natur, språk, tradisjoner og historie gjennom samhandling, sosialisering og identitet. Å ivareta og utvikle urfolkens kulturer må ha et helhetlig perspektiv der både samfunn og enkeltpersoner settes i fokus. I dette ligger det også utfordringer i å ivareta kulturelle variasjoner i regionen. Innen kulturbegrepet inngår også idrettsaktiviteter.

Urfolkkulturers forankring i naturgrunnlag og tradisjoner danner utfordringer i å kunne forholde seg til ytre forandringer samtidig som en tilpasser seg ut fra egne forutsetninger. Grensene mellom nasjonalstatene skal ikke legge unødige hindre for arbeidet, og regionale og nasjonale myndighetene i Barentsregionen skal aktivt bidra til at arbeidet kan gjennomføres. Et mål i seg selv må være at Barentsregionen også i fremtiden skal ha levende samiske, nenetsiske og vepsiske kulturer til stor berikelse for hele regionen.

Formatted

Formatted

Formatted

Mål og strategier

- Legge forholdene til rette for at urfolkene *selv* i samråd med myndighetene får sikre og utvikle sin kultur på egne premisser og i tråd med Barents Sportsprogram hva angår idrett.

Formatted: Bullets and Numbering

Tiltak

- ⇒ stipend og utvekslingsordninger for regionens urfolkskunstnere og andre kulturutøvere, herunder også unge kunstnere
- ⇒ stipend eller støtteordninger for stimulering av urfolksidrett
- ⇒ årlige festivaler, herunder også ungdomsfestivaler, seminarer, møter og kulturelle mønstringer
- ⇒ særskilte urfolkskulturelle produksjoner og oppsett

Kostnad

Behovet er beregnet til NOK 2.1 mill. over en 4 års programperiode. Dersom en således oppretter et årlig *kulturfond* på tredjedelen av dette beløpet og stiller dette til urfolkenes disposisjon, vil et viktig grunnlag være lagt.

5.3.6 Infrastruktur

Bakgrunn

"Kirkeneserklæringen" fremmer realisering av et *nenets etnisk senter* i Nenets Autonome Okrug. Et forprosjekt er gjennomført med grovtegninger og kalkyler av kostnadene ved nye bygg. For Lujävri/ Lovozero-området er restaurering av et allerede eksisterende bygg (TJUM) gjennomført. Dette ble rimeligere enn å bygge nytt og bygget fungerer i dag som samisk kultursenter i Lujävri. Slike kultursentre vil kunne være et aktivum for å fokusere på urfolksdimensjonen, samtidig som disse vil bli en smelting i utvikling av næringsalternativer for urfolk. Bygget vil også kunne fungere som et sørvissenter for befolkningen i området og et trekkplaster for så vel russiske som internasjonale foretak for etableringer.

Deleted: og et samisk kulturhus i Lujävri

Urfolkssamarbeidet i Barentsregionen betinger at urfolkene på russisk side *selv* i størst mulig grad er involvert, på linje med det som er tilfelle i de skandinaviske landene. Gjensidige besøk i hverandres respektive boområder vil være en viktig betingelse for godt samarbeid, og bidra til tillit og forståelse ved gjennomføring av konkrete prosjekter i fremtiden.

Mål og strategier

- God utbygd infrastruktur som setter samene, nenetserne og vepserne på russisk side i stand til å være aktive medarbeidere for sikring og utvikling av deres samfunn og kulturelle egenart.

Tiltak

- ⇒ Utrvekslingsordning, administrativt personell på alle nivå
- ⇒ Støtteordning til samisk, nenetsisk og vepsisk deltagelse i internasjonalt urfolkssamarbeid
- ⇒ Realisering av nenets etniske senter og eventuelt et vepsisk kultursenter.
- ⇒ Gjensidige besøk i hverandres boområder
- ⇒ Utvikling av samarbeidet mellom urfolkene i regionen

Deleted: russisk-

Deleted: samisk kulturhus i Lujávri samt

Kostnad

Økonomisk skisse; NOK 5,7 mill over en 4 års periode. For realisering av de foran nevnte kultursentrene, bør grunnlaget tas i restaurering av eksisterende bygg.

Deleted: Av dette er 5. mill. beregnet til

Deleted: et av

Deleted: hvor

5 3.7 Informasjons og medievirksomhet

Bakgrunn

Fordeling av informasjon, og ferdigheter i å behandle den, kunnskapen om andres preferanser og hvem som kontrollerer ens egne interesser, er sentrale tema for analyse av maktforhold. Evnen til å levere og tilbakeholde informasjon, er hovedelementer i definisjonen av innflytelse.

Informasjon innad blant urfolkene og utad overfor den øvrige befolkningen, samt et godt utbygd medietilbud av og for urfolkene og på urfolkens språk, er av avgjørende betydning for vekst og utvikling. Radio- og TV sendinger, aviser og tidsskrifter utgitt av urfolkene selv, er uhyre viktig for bevaring og utvikling av urfolkens språk og kultur og samfunnsliv.

Gjennom samarbeid mellom urfolksinstitusjoner og med etablerte urfolksmedier, utvikles radio- og TV-sendinger, aviser og tidsskrifter. Øvrig informasjonsutveksling bygges ut ved bruk av moderne informasjonsteknologi.

Satsing på etablering av Kolahalvøyens Sàmi Radio har så langt vært en suksess. Det er skapt en del attraktive arbeidsplasser, etableringen har

skjedd i TJUM-bygget, unge entusiastiske journalister utdannes og det foregår radiosendinger tre ganger i uken på kildinsamisk språk.

Mål og strategier

- Godt utbygd medietilbud på urfolkenes språk
- Bred informasjonsflyt blant urfolk og utad overfor den øvrige befolkningen
- Gjennom mediene utvikle og ta vare på urfolkenes språk

Formatted: Bullets and Numbering

Deleted: Gjennom samarbeid mellom urfolksinstitusjoner og med etablerte urfolksmedier, utvikles radio- og TV-sendinger, aviser og tidsskrifter. Øvrig informasjonsutveksling bygges ut ved bruk av moderne informasjonsteknologi.

Tiltak

- ⇒ Etablering av medietilbud på urfolkenes språk
- ⇒ Medieutveksling blant urfolk
- ⇒ Anskaffelse og bruk av informasjonsteknologi
- ⇒ Gjøre radiosendingene tilgjengelig også for reindriftsutøvere på tundraen

Kostnad

Det totale kostnadsnivået er beregnet til NOK 2 mill over programperioden.

6. Økonomiske konsekvenser

Handlingsprogrammet for urfolk 2005-2008 skisserer prosjekter og tiltak som samlet er beregnet til NOK 28,77 mill. Realiseringen av disse vil avhenge av den årlige tilgangen på bevilgede midler

Deleted: innehar

Formatted

Formatted

Samlet fremstilling og årevis fordeling i mill NOK:

Satsingsområde	Kostnad	2005	2006	2007	2008
5.3.1 Helse <u>og sosiale spørsmål</u>	8,07	2	2	2	2,07
5.3.2 Miljø og naturbruk	4	1	1	1	1
5.3.3 Utdanning og kompetanseutvikling	2,4	0,6	0,6	0,6	0,6
5.3.4 Tradisjonelle næringer og forretningsvirksomhet	4,5	1,1	1,1	1,1	1,2
5.3.5 Kultur	2,1	0,5	0,5	0,5	0,6
5.3.6 Infrastruktur	5,7	1,4	1,4	1,4	1,5
5.3.7 Informasjons og medievirksomhet	2	0,5	0,5	0,5	0,5
Samlet	28,77	7,1	7,1	7,1	7,47

Programmet forventes primært finansiert via Barentsregionens ordinære finansieringsordninger. Aktuelle programmer tilknyttet EU-systemet og Nordisk Ministerråd i København vil også forsøkes involvert i finansieringen. Det ligger samtidig utfordringer i koordinering og samkjøring med ulike tiltak og prosjekter som forøvrig finner sted på ulike plan overfor Nordvest-Russland. Dette gjelder både i gjennomførings- og finansieringsfasen.

Arbeidsgruppen for urfolk vil i denne sammenheng påpeke betydningen av etablering av *finansieringsfond* (jf. kap.5.3.4 overfor). Urfolksfond vil øke tilgang til nødvendige midler, skape rom for langsiktig planlegging samt øke innflytelse over de tiltak og prosjekter som urfolkene ønsker å gjennomføre.

7. Organisering og representasjon

Arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen, som representerer samene, som igjen binder sammen de fire samarbeidende landene i Barents Euro-Arktiske region-Finnland, Norge, Russland og Sverige, nentsere i Nenets Autonome Okrug og vepserne i den Karelske republikk, og som har en rådgivende status både til Barentsrådet og til Barents Regionråd, en av aktørene i Barentssamarbeidet siden 1993, har sine visjoner om fremtiden for Barents Euro-Arktiske region i et langsiktig perspektiv og sikrer dyp og likeverdig deltagelse fra urfolkenes side i samarbeidet.

Formatted

Arbeidsgruppen opplever behovet for økt urfolksrepresentasjon i Barentsregionens organer. Urfolkene bør være representert i Barentsrådet på linje med representasjonen i Arktisk Råd. På vegne av urfolkene i regionen foreslås det at lederen for Arbeidsgruppen for urfolk deltar i Barentsrådet med egen delegasjon. I en omorganiseringsprosess foreslås at Arbeidsgruppen omdefineres til Barents Urfolksråd (Barents Indigenous Peoples Council) hvor urfolkspolitisk dimensjon ivaretas. Dette rådet får også i oppdrag å utpeke blant medlemmene urfolkenes representant i Barents Regionråd.

Forslaget fra norsk side om et internasjonalt sekretariat i denne sammenheng er i tråd med urfolkenes ønske. Sekretærene ivaretar kontakten med Comité of Senior Officials (CSO), forbereder saker som behandles i Barents Urfolksråd, samt server leder, øvrige representasjoner og representantenes oppdragsgivere med det de etter hvert måtte ha behov for i Barentssamarbeidets sammenheng. Det er også nødvendig med økt koordinering mellom det regionale og statlige nivået om finansieringen av urfolksarbeidet og utformingen av lovgivning som berører urfolk.

DEL III URFOLKSARBEIDET I BARENTSREGIONEN

8.1. Regionens urfolk

Barentssamarbeidet er et resultat av en historisk prosess som startet lenge før nasjonalstatene ble dannet på 1800-tallet. Det initiativet som ble tatt i 1993, er en videreføring av langvarig kontakt og normalisering av forholdene som har eksistert i nordområdene.

Av Barentsregionen vel seks millioner innbyggere, lever det ca. 40-60 000 samer i Norge, ca. 20-30 000 i Sverige, ca. 10-15 000 i Finland og rundt 2-3 000 i Russland. I Nenets Autonome Okrug bor det offisielt ca. 7000 ~~Nentsere~~. Vepserne i Den Karelske republikk konsentrert i den vepsiske herred (Veps' Volozt/ Sheltozero), utgjør ca. 6000 personer.⁹

Deleted: nenetsere

Urfolkene i historien

Oppsplitting av det nordlige området i "nasjonale sektorer", er historisk sett et relativt nytt fenomen. Går en tilbake til omkring år 1200, var *Såpmi* eller det gamle "Finnmørk" ennå en enhetlig kulturregion med en spredt men utelukkende samisk befolkning. Såpmi omfattet det meste av det området som i dag betegnes som Barentsregionen, i tillegg til ytterligere områder på norsk og svensk side. Unntaket var Arkhangelsk oblast og den Karelske republikk på russisk side.

Jakt, fangst, fiske og utnyttelse av de fornybare ressursene var vanlige næringsveier for befolkningen. Ulike samiske språk ble nyttet. Det eksisterte naturligvis også betydelige kulturelle variasjoner i regionen. Området ble beskattet av makthaverne for ulike statsdannelser opp gjennom middelalderen, og i de mest ekstreme periodene kunne samme områder bli beskattet opp til tre og fire ganger.

Pomorhandelen blomstret på 1800-tallet. For urfolkene ble tamreindrift en del av næringstilpasningen. Med innvandring av befolkningsgrupper sørfra under seinmiddel alderen og inn i nyere tid, ble Såpmi/den samiske regionen og befolkningen gradvis trengt sammen. Områdene ble innlemmet i ulike nasjonalstater. Grenseoppgangen mellom Norge og Sverige/Finland fant sted i

⁹ Det lever 30 urfolkgrupper i nord, Sibir og det fjerne Østen i den Russiske føderasjonen. Befolkningene utgjør ca. 200 000 mennesker. De er bosatt i 27 regioner som dekker omkring 64 % av det totale territoriet i Russland (Report Environmental problems affecting the traditional lifestyles of Indigenous Peoples in the Russian North, by Pavel Suliandziga and David Henry, Moscow, March 1988).

1751, Sverige og Finland i 1809, Norge og Russland i 1826 samt Russland og Finland i 1944.

Den samiske folkegruppe og urfolk ellers i regionen, har alltid vært avhengig av tilgangen til store arealområder for å kunne livberge seg i det karrige arktiske området.

På tross av sterke fremstøt fra nasjonalstatenes side for å utradere urfolkene og minoritetenes kulturer, har urfolkene språk og kultur i varierende grad overlevd. Dette skyldes ikke minst at tradisjonell næringsutøvelse er holdt i hevd.

Nordisk Sameråd var forholdsvis tidlig ute med å knytte kontakter med samene på russisk side. Allerede i 1987 var de første diskusjonene i gang. I 1991 ble samene /samiske organisasjoner på russisk side formelt opptatt som medlemmer i Samerådet. Utgangspunktet for samarbeid mellom urfolkene i regionen bygger delvis på språklig samhörighet, sammenfallende kulturytringer, slektsbånd og bortimot identiske næringsformer. Selv om problemkomplekset og utfordringene varierer i tid i de ulike land, danner dette en solid basis for utveksling av ideer og erfaringer for utvikling. Et utvidet samarbeid er grunnleggende for en positiv utvikling for urfolkene i regionen.

Urfolksprofilen i Barentssamarbeidet

*Det regionale urfolksutvalget i Barentsregionen*¹⁰ ble oppnevnt av Regionrådet 22.-23. april 1993 og besto av seks medlemmer. Arbeidsgruppen har fått i mandat å:

- utarbeide et handlingsprogram for urfolkene i Barentsregionen
- gi en statusbeskrivelse av samarbeidet i dag
- belyse organisasjonsformer for urfolkene i de respektive land
- fremme forslag som kan bedre urfolkene sine stilling og deres kulturelle og næringsmessige utvikling innen regionen
- fremme forslag om hvordan Regionrådet best mulig kan bidra til en utvikling i positiv retning

Arbeidsgruppen skal også angi de økonomiske og organisatoriske konsekvenser av forslagene og komme med innspill ovenfor de andre gruppene i regionsamarbeidet.

Utvalget arrangerte den første konferansen for urfolkene i Barentsregionen i Bodø 16.-17. juni 1994. Her ble framtidige samarbeidstiltak og prosedyrer

---

¹⁰ Senere endret til *Arbeidsgruppen for urfolk i Barentsregionen*.

drøftet. Samtidig ble det første formelle møtet avholdt mellom Nenets autonome Okrug i Russland, Sametinget i Norge, Sametinget i Sverige, Sameparlamentet i Finland og Kolasamenes forening i Russland.

Urfolksdimensjonen i samarbeidet

Urfolkssamarbeidet har en *sektorovergripende* natur. Det inneholder både statlige og regionale dimensjoner, og har i tillegg et iboende indre og ytre perspektiv. I sum medfører dette at urfolkssamarbeidet kan hevdes å utgjøre en *tredje dimensjon* i Barentssamarbeidet. Med dette som prinsipielt utgangspunkt ble det arbeidet for å øke utvalgets status. I 1994 ble det foreslått at gruppen omorganiseres til et *Urfolksråd* bestående av lederne for de samiske folkevalgte organene i Norge, Sverige og Finland og viseguvernøren for Nenets autonome Okrug.¹¹ I tillegg ~~er det~~ utarbeidet en spesialordning for representasjon for samene, nentsere ~~og vepserne på Russisk side~~, i påvente av ~~egne~~ folkevalgte organ på russisk side.

Deleted: s det

Deleted: i Russland

Deleted: et

Deleted: et samisk

Forslaget om et Urfolksråd ble lagt frem for Barentsrådet i september 1994. Barentsrådet kunne ikke behandle forslaget på møtet, men uttalte i sin felleserklæring at:

«The Council welcomed the proposed establishment of a permanent Regional Committee for the Indigenous People in the Barents Euro-Artic Region, [...] The Council agreed to give the Regional Committee for the Indigenous People a special advisory role in relation to the Barents Council.»

I Regionrådet fikk ideen om et Urfolksråd imidlertid ikke samme respons som i Barentsrådet. Spesielt var man fra russisk side kritisk til å legge vekt på urfolksspørsmål i Barentssamarbeidet. Derfor fant en fra urfolkens side å avvente oppfølgingen av forslaget om et Urfolksråd overfor Regionrådet inntil videre.

På bakgrunn av den rådende situasjon så en det mest hensiktsmessig å heve statusen til urfolksutvalget. Dette ble fremmet overfor Regionrådet i møte i januar 1995 og som gjorde arbeidsgruppen *permanent* med *rådgivende status* overfor Regionrådet og Barentsrådet. I tillegg ble det fra 1996 opprettet en stilling for urfolkssaker ved Barentssekretariatet i Kirkenes. Samlet sett medførte dette at urfolksutvalget har oppnådd større status og legitimitet i Barentssamarbeidet.

¹¹ Jf. forslag til *Forordning for urfolksamarbeidet i Barentsregionen*, Urfolksutvalget 31. august 1994.

8.2. Nåværende status

Urfolksrepresentasjon

Selv om Arbeidsgruppen for urfolk innehar en særskilt status, står kravet om sterkere urfolksrepresentasjon i Barentsregionens organer imidlertid fast. I forbindelse med det 5. møte i Barentsrådet i Luleå i januar 1997, pekte Sametinget på behovet for urfolksrepresentasjon i Barentsrådet på linje med representasjon i Arktisk Råd. På vegne av urfolkene i regionen foreslo tinget også at lederen for Arbeidsgruppen for urfolk deltar i Committee of Senior Officials (CSO). Videre ble det vist til nødvendigheten av økt koordinering mellom det regionale og statlige nivå om finansieringen av urfolksarbeidet og utformingen av lovgivning som berører urfolk.

Deleted: Comité

Utvidelse av samarbeidet

Barents urfolkskonferanse ble gjennomført i tilknytning til Samenes 16. konferanse som ble avholdt i 1996 i Murmansk. Barentsdelen var rettet inn mot eksisterende situasjon og fremtidige utfordringer for urfolksgrupper i regionen. Behovet for kobling til det generelle arbeidet med urfolkssaker i Russland ble drøftet mellom arbeidsgruppens leder og "Association of Indigenous Minorities in North, Siberia and Far-East in the Russian Federation" (AIPON), i desember samme år. Fra arbeidsgruppens side har en også påpekt behovet for koordinering med arbeidet som utføres i Det Arktiske miljøsamarbeidet (AEPS) og Arktisk Råd.

Sentralt er også samordning av arbeidet med en *samekonvensjon* mellom Norge, Sverige, Finland og eventuelt Russland, og arbeidet med urfolksrettigheter på et mer generelt grunnlag i ulike internasjonale fora som FN og ILO. Samordningen må skje på sentralt nivå.

Arbeidsgruppens sammensetning

Arbeidsgruppen for urfolk anbefalte 1996 at *vepserne* i Den Karelske republikk gis representasjon i gruppen. Vepserne tiltrådte arbeidsgruppens møte første gang 13. mai 1997 i Kirkenes. Dette medfører at gruppen fra dette tidspunkt og etter møte i Sarisälkä, Finland, februar 2000 består av 6 medlemmer.¹² Her representert ved et medlem for nenetserne, vepserne og fire samiske medlemmer. De samiske er representert med en fra russisk, en fra finsk, en fra svensk og en fra norsk side. Urfolksrepresentantene fra Russland er oppnevnt etter forslag fra nenetsorganisasjonen JASAVEI, Offentlig Organisasjon av Samer i Murmansk Oblast (OOSMO) i samråd med Assosiasjonen av Kola Samer (AKS) og Foreningen for vepsisk kultur. De øvrige samiske medlemmene

Deleted: Kola Sameforening

¹² I.h.t Regionrådets bestemmelser fra 1995 om representasjon fra hver region/fylker i arbeidsgruppene.

utpekes av Samisk Parlamentarisk Råd som er et samarbeidsorgan mellom de samiske folkevalgte organ (Sametingene).

Arbeidsgruppen har arbeidet for selv på fritt grunnlag å kunne bestemme størrelse og sammensetning av arbeidsgruppen. Lederen utpekes av gruppen selv.

Sekretariatfunksjon

Sekretariatfunksjonen ivaretas i dag av urfolkskonsulenten ved Barentssekretariatet i Kirkenes, Norge, samt av den ansatte ved Barents Indigenous Peoples Office (BIPO) i Murmansk, Russland.

Avslutning

Ved inngangen til en ny programperiode på 4 år omfattes urfolksinnsatsen i Barentsregionen av to strategier. På den ene siden markeringen av det vedtatte "Urfolksåret 2005 i BEAR" i samarbeid med organisasjoner og myndigheter. Samtidig og parallelt med slik umiddelbar innsats, finner det sted et langsiktig arbeid på prosjektbasis for å bedre levekårene blant urfolkene i russisk område av Barentsregionen. Foreliggende handlingsplan er et bidrag i dette arbeidet.

Programmet forelegges statlige og regionale myndigheter for oppfølging og realisering. For et vellykket programarbeid er det behov for tilpassede økonomiske og organisatoriske rammevilkår. Det faktum at urfolkene i regionen med sine særegne språk, kulturer, levesett og næringer ikke finnes andre steder på kloden, medfører et stort ansvar for statlige og regionale myndigheter for å bevare folkenes eksistens, levekår og kulturer for fremtiden.

8.3. Urfolksutredninger/ undersøkelser

Følgende undersøkelser og utredninger som omhandler urfolk og er finansiert via Barentsarbeidet er gjennomført;

- Indigenous Peoples of Russia (modern structure, self-organization and interactions with state bodies). Artom Rybkin, Association of World Reindeer Herders Russian Brunch, Moscow, 1998
- Handlingsprogram for reindriften i Murmansk Oblast og Nenets A.O. - Barentsprogrammet forprosjekt 96202, World Reindeer Peoples´ Union, februar 1997.
- Helsetjenester til urbefolkninger i Nordvest - Russland - behovsanalyse, Dr Ole Mathis Hætta, Dr Aino Snellman, SEG November 1996
- Fagplan «Etablererkurs for urfolk», Bjørn Bjørgvel, Bedriftskompetanse AS, Hammerfest juni 1996
- Rapport - Samisk næringsvirksomhet på Kolahalvøya i Murmansk fylke, Fiskebeck Prosjekt AS, september 1998
- Nenets kultursenter i Narjan-Mar og Samisk kultursenter i Lovozero, SEG, mars 1998.
- EAMI – Urfolkenes handlingsprogram i Barentsregionen 1994-1997, Handling, Gjenoppbygging og Utvikling, Prosjekter i Barentsprogrammet, Urfolksutvalget 18. –19. juni 1994.
- Forslag til Forordning for urfolkssamarbeidet i Barentsregionen., Det regionale urfolksutvalget 31. august 1994.
- Handlingsprogrammet for Urfolk 2000-2003, Det regionale urfolksutvalget 23.juni 1999.
- Forprosjekt "Kolahalvøyens Sameradio", Samerådet NRK-, YLE- og SR Sameradio og SVT Såpmi, 15.02.2002
- Evaluering av Karasjøk kommunes helsesatsing i Lovozero 1998-2001, Torbjørn Bjørvatn, 14.01.2002
- Rusomsorg for urfolk i Nordvest-Russland, utredning med tiltaksplan, Samisk Nærings- og utredningssenter A/S- SEG Tana, 04.09.2001

Dokumentene fås ved henvendelse:

Barentssekretariatet, Pb. 276, N-9915 Kirkenes, tlf. +47 78 97 70 50, fax +47 78 97 75 55 E-mail info@barsek.no

---

Barents Indigenous Peoples Office (BIPO), Murmansk State Technical University, 13 Sportivnaya Street, Room 124B, in Murmansk, Russia.
Telephone and fax number; (+78152) 45-21-40, e-mail: bipo@murman.ru,
<http://www.murman.ru/barents-info>

Appendix 1

Deleted: 2

3. Samlet fremstilling av bevilgede midler fra norsk regionalt nivå 1995- 31 .12.05 i mill. NOK;

Satsingsområde	1995/ -96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
5.3.1 Helse og sosiale spørsmål	0,132	0,175	0,851	0,386	0,450	0,052	0,114	0,01	0,167	
5.3.2 Miljø og naturbruk					0,585			0,083		
5.3.3 Utdanning og kompetanseutvikling		0,423	0,359	0,327	0,229	0,171	0,128	0,130	0,110	
5.3.4 Tradisjonelle næringer og forretningsvirksomhet	1,052	0,325	0,308	0,144	0,133	0,209	0,413	0,405	0,220	
5.3.5 Kultur	0,664	0,162	0,543	0,222	0,435	0,506	0,241	0,236	0,098	
5.3.6 Infrastruktur	0,750	0,070	0,065	0,135	0,205	0,610	0,356	0,156		
5.3.7 Informasjons og medievirksomhet	0,035		0,010	0,034			0,118	0,295	0,120	
Samlet i mill. NOK	2,633 3	1,155	2,137	1,248 6	2,037	1,548	1,372	1,316	0,715	2,408

Deleted: ¶

Appendix 2

Deleted: 3

Terms of Reference for the Working Group of Indigenous Peoples in the Barents Euro-Arctic Region

1. The purpose of the Working Group of Indigenous Peoples in the Barents Euro-Arctic Region (WGIP) is to serve as a forum for indigenous co-operation in the Barents Euro-Arctic Region and to ensure the involvement of the indigenous peoples in the Barents Euro-Arctic Region in the decision-making process and their participation in the co-operation.

2. The WGIP has a permanent status with an advisory role for the central level and the regional level. The decisions of the WGIP are of the recommendation character for the central and regional levels. The Chairperson of the WGIP attends the BEAR Ministerial Meetings and is given an opportunity to take the floor.

3. The WGIP determines the Action Plan of Indigenous Peoples in the Barents Euro-Arctic Region for four years giving yearly priorities, proposing practical solutions, and recommending the decisions to be made, and submitting it both to the Barents Euro-Arctic Council and the Barents Euro-Arctic Regional Council. The WGIP follows the implementation of the Action Plan of Indigenous Peoples in the Barents Euro-Arctic Region and reports on it both to the Barents Euro-Arctic Council and Barents Euro-Arctic Regional Council. The implementation of the Action Plan of Indigenous Peoples in the Barents Euro-Arctic Region is the responsibility of both central and regional levels. The other organs (Saami Parliamentary Council, Saami Council, Saami Parliaments in Finland, Norway, and Sweden, Association of the World Reindeer Herders, [Russian Association of Indigenous Peoples of the North \(RAIPON\)](#), central and regional WGs), operating in the Barents Euro-Arctic Region, are also responsible for its promotion and implementation within their own administrative frameworks.

4a. The WGIP consists in total of 6 members (permanent participants) and includes one Saami representative from Finland, Norway, Russia, and Sweden respectively, one representative of the Nenets, one representative of the Vepsians.

4b. The WGIP is served by two secretaries.

4c. [The Indigenous Consultant at Barentssecretariat in Kirkenes, Norway, serves as secretariat for the WGIP.](#) The Barents Indigenous Peoples' Office (BIPO) serves also as secretariat for the WGIP. Its head is one of the secretaries of the WGIP.

Deleted: the

4d. The WGIP has in total 3 observers and includes one representative of the Saami Council, one representative of the Association of World Reindeer Herders, one

representative of Russian Association of the Indigenous Peoples of the North (RAIPON).

5a. The members of the WGIP, representing the Saami in Finland, Norway, and Sweden, are appointed by the Saami Parliamentary Council for four years, if not the Saami Parliamentary Council wishes to change the member during the period.

5b. The members of the WGIP, representing the Nenets, Saami, and Vepsians in Russia, are nominated by the regional public indigenous organizations, having at least 5-year experience of practical work with indigenous peoples and issues, in accordance with the Charter (Regulations) of the regional public organization concerning the representation in the international organizations, at the general Meeting (Congress) of the Meeting of the leading organs (authorities) of the regional public indigenous organizations for three years.

5c. If there are several regional public indigenous organizations in the region (subject of the Russian Federation – a constituent part/member of the Barents Euro-Arctic Region) a joint decision of the leading organs of the regional public indigenous organizations on the appointment of the member of the WGIP is made. If the joint decision is impossible to make a lot is cast.

5d. It is a compulsory requirement for the proposed WGIP member to be of the Barents indigenous origin and live in the subject of the Russian Federation – a constituent part/member of the Barents Euro-Arctic Region.

6. The Chairperson of the WGIP is elected among the members of the WGIP by the members of the WGIP for two years with a possibility to be re-elected unanimously.

Deleted: c

7. The WGIP meets at least twice a year rotating the venue of the meeting between Finland, Norway, Russia, and Sweden.

8. Each meeting sets the date and venue of the next meeting. The call-up and agenda being distributed three weeks beforehand but approved at the meeting. The chairperson of the WGIP determines the agenda of the meeting. The members and observers of the WGIP may propose a certain issue to be considered at the meeting of the WGIP having submitted it in a written form to the BIPO but no later than a month before the meeting.

Deleted: with

9. The meetings of the WGIP are conducted either in Russian or Saami with interpretation being provided. English, Norwegian, and Swedish are also the working languages.

10. Decisions of the WGIP are taken unanimously by its members. Decision-making is possible only when there is a quorum at the meeting of the WGIP (four members of the WGIP are present).

11. The WGIP may invite special participants and guests to contribute to its work.

12. The costs related to the activities of the WGIP are covered by the Ministers of Foreign Affairs of Finland, Norway, Russia, and Sweden, the Saami Parliamentary Council, and other sources via the Norwegian Barents Secretariat.

Appendix 3

3. Barents Indigenous Peoples Office i Murmansk(BIPO)- fremtidig drift.

Etableringen av et urfolkskontor **Barents Indigenous Peoples Office(BIPO)** i Murmansk, var en av de viktigste sakene man har jobbet med de siste årene. De økonomiske rammebetingelsene for denne etableringen har Sametinget i Norge stått for. Formell etablerer og prosjektansvarlig har vært Barentssekretariatet i Norge. Kontoret forvaltes av Barentssekretariatet.

Lokaliteter er valgt på det tekniske universitetet (MSTU) i Murmansk. Kontoret har adressen; **MSTU, 13. Sportivnaya Street, room 124 B, Murmansk, 183010, Russia**, og vil være på samme sted som MurBic og Nordisk Ministerråds Murmansk kontor. E-mail adressen er; bipo@murman.ru og webadresse; <http://www.murman.ru/barents-info> .

Kontrakten på leieforhold frem til 31.12.2005 er opprettet og sluttlig undertegnet 19.08.03 mellom partene Barentssekretariatet i Kirkenes ved leder Rune Rafaelsen i samråd med leder for Arbeidsgruppen for Urfolk i BEAR Anna Prakhova på den ene siden og Det Tekniske Universitetet i Murmansk ved Olga Bush på vegne av rektor Alexander Ershov i samråd med representant for Murmansk Regionale Administrasjon Lydia Kossareva på den andre siden. Originalkontrakten er utstedt i 4 eksemplarer på engelsk, består av 6 sider hvor også det interne budsjettet for kontoret er inkludert.

Det er foretatt oppussing og innredning av kontoret, samt anskaffelse av nødvendige maskiner og utstyr for et funksjonelt kontor. Det var nødvendig særskilt å sikre kontoret med innbruddsikre dører og vinduer. Maskinelt er kontoret koplet opp mot nettverket som MSTU disponerer slik at det ikke ble nødvendig med en fordyrende linjefremføring. Telefon/ telefakslinje er opprettet. Dette er en del av serviceavtalen med MSTU.

Ansettelse av medarbeider er foretatt i tråd med vanlig praksis og i tråd med anbefaling fra møtet i Arbeidsgruppen for Urfolk i BEAR, under sak 11/03. Ansettelsen gjelder fra 19.08.03, og det var satt en prøvetid for ansettelsen på 6 mndr. Etter ansettelsen ble det gjennomført en opplæringsperiode på 3 uker for den ansatte i form av hospitering ved Barentssekretariatet i Kirkenes, Sametinget i Norge, o.a. urfolksinstitusjoner med relevans for kontorets virksomhet. En offisiell åpning av BIPO ble gjennomført 07.oktober med tilstedeværelse av initiativtagerne og ellers innbudte gjester.

Den ansatte ved BIPO, sluttet etter eget ønske ved utgangen av mai 2005. Leder for Arbeidsgruppen for Urfolk i BEAR har fungert som leder for kontoret ut året 2005. Ved inngangen til år 2006 vil det være nødvendig å ansette ny leder, samt fornye leiekontrakten med utleier. Kontoret vil forsøkes styrket ved at man etablerer deler av den til Lovozero/ Lujávri, som er kjerneområde for samisk bosetning på Kolahalvøya. En slik styrking forsøkes løst i samråd med Samerådet, hvor sittende president er fra dette området. Behovet for en slik styrking har vært understreket av Barentssekretariatet i Norge, samt av prosjektinnehavere fra dette området. En coetablering av et slikt kontor er tenkt løst ved at man leier lokaler i det nyrestaurerte Samiske Kultursenteret.

Kontoret er sikret driften gjennom bevilgningen gitt av Sametinget i Norge. Kontoret har vært til uvurderlig hjelp for urfolkenes innsats i Barentssamarbeidet og det vil være meget avgjørende for samarbeidet mellom de ulike urfolksorganisasjonene på russisk side at kontoret opprettholdes. En av utfordringene til de samarbeidende partene i Barents Regionen vil være å styrke, og å sikre fremtiden og driften av dette kontoret.

Appendix 4

Directions About the Election and Appointment of the Indigenous Representatives to the WGIP in BEAR Members on the Russian Side.

WGIP Kirkenes, Norway 28 February 2004

Stage 1. Local Nomination and Decision on Appointment.

The procedure of nominating a member of the Working Group of Indigenous Peoples in the BEAR (WGIP) and his/her deputy takes place at the General Meeting (Congress) or meeting of leading organs (authorities) of the regional public indigenous organizations, having at least 5-year experience of practical work with indigenous peoples and issues, in accordance with the Charter (Regulations) of the regional public organization concerning the representation in the international organizations.

If there are several regional public indigenous organizations in the region (subject of the Russian Federation (RF) – a member of the BEAR) a joint decision of the leading organs of the regional public indigenous organizations on the appointment of the WGIP member and his/her deputy is made. If the joint decision is impossible to make a lot is cast.

It is a compulsory requirement for the proposed WGIP member and his/her deputy to be of Barents indigenous origin and live in the subject of the RF – a member of the BEAR.

Stage 2. Informing of the Appointment.

Decision on appointment of the WGIP in the BEAR member and his/her deputy is forwarded to the executive organ of the subject of the RF – a member of the BEAR, Regional Council and Chairperson of the WGIP. The term of office of a new WGIP in the BEAR member and his/her deputy is 3 years.

Stage 3. Provision of the Activities of the Member of the Working Group of Indigenous Peoples in the BEAR on the Russian Side.

In accordance with the rules, established in the BEAR (Reference 1) and taking into consideration the peculiarities of the indigenous peoples' co-operation and of the Working Group of Indigenous Peoples (Reference 2), suggest the subject of the RF – a member of the BEAR covering the expenses, related to the participation of the member of the WGIP in its activities.

When holding a WGIP meeting on the territory of the subject of the RF – a member of the BEAR, ensure the holding of the WGIP meeting, having considered and organized a meeting of the WGIP members with the leader of the executive organ of the subject of the RF – a member of the BEAR.